Mariestads kommun

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Kvarnstenens förskola
Läsår 2026-2027

Antagen 2026-10-15
Mariestad

Mariestads kommun

Datum: 2026-10-15

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor för förskola
Datum för antagande:	2026
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Kvarnstenens förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2026-2027
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2026
Dokumentansvarig:	Rektor

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- Plan

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning 5
1.1. Syfte 6
1.2. Ansvar 6
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående läsårs plan. 6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår 6
2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier 7
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier 7
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår 8
3.1 Metod/kartläggning 8
3.2 Kränkande behandling 9
3.3 Sexuella trakasserier 10
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier 10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret 13
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet) 15
4.1 Barns/elevers delaktighet 15
4.2 Medarbetares delaktighet 15
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet 15
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling 16
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn 16
5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn 17
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn 18
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling 19
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn 19
5.6 När verksamheten diskriminerar barn 19

6. Referenser 20
7. Bilagor 21
7.1 Definitioner 21
7.2 Lagstiftning och styrdokument 23
7.3 Anmälningsskyldighet 24

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Kvarnstenens förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor förskola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående läsårs plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	**Åtgärd uppfylld** **Ja/Nej**
Främjande: Vi pedagoger samtalar med barnen och ger dem verktyg att avstyra konflikter och kränkningar.	Ja
Vi skapar åldersanpassade lärmiljöer.	Ja
Skapa mindre sammanhang och arbeta främjande för att skapa struktur vid rutinsituationer.	Ja
Relationsskapande förhållningssätt där vi är närvarande, lyhörda pedagoger med fokus på anknytningsperspektivet.	Ja
I dialog med barnen lyfter vi olikheter som en tillgång och skapar en positiv atmosfär i gruppen.	Ja
Förebyggande: Vi ser en ökad risk för kränkning och diskriminering i undanskymda miljöer eller när barnen leker utan vuxnas närvaro både ute och inne.	Ja

Vid väntande, köbildning och när vi är många i samma miljö, exempelvis hallen, ser vi en ökad risk för kränkning och diskriminering.	Ja

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under året har vi fått in två kränkningsärenden/trakasserier/sexuella trakasserier. Pedagogerna har arbetat aktivt och metodiskt för att skapa god atmosfär och ett öppet förhållningssätt i barngrupperna och på enheten för att motverka diskriminering och kränkande behandling.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vi anser att vi har ett fungerande arbetssätt mot diskriminering och kränkande behandling på vår förskola. Samtidigt anser vi att det är ett ständigt pågående arbete som alltid kan utvecklas och behöver vara väl förankrat hos oss pedagoger och barnen. Vi har ett närvarande förhållningssätt och en medvetenhet för att minska risken för att kränkningar och diskriminering kan uppstå.

Under föregående läsår har vi arbetat utifrån de främjande och förebyggande åtgärder som vi har satt upp på följande sätt.

Främjande:
I verksamheten har vi arbetat främjande genom att medvetet skapa trygga, inkluderande och tillgängliga lärmiljöer där barnen getts förutsättningar att utveckla goda relationer och samspela med varandra. Vi formade miljöer som bjöd in till möten, gemensam lek och kommunikation, med rikligt material som möjliggjorde delaktighet och samarbete.

Pedagogernas närvaro har varit central. Genom att vara nära, lyhörda och agera som goda förebilder har vi stöttat barnen i att utveckla empati, sätta ord på känslor och förstå sociala sammanhang. Vi har aktivt uppmuntrat positiva handlingar, stärkt barnens självkänsla och synliggjort allas lika värde.

Arbetet med värdegrund har integrerats i vardagen genom exempelvis Kompisregnbågen, PINO och litteratur som Stopp min kropp. Dessa verktyg har bidragit till att stärka barnens förståelse för vänskap, respekt, integritet och hur man är en bra kompis.

Genom tydliga rutiner och struktur, samt genom att dela in barnen i mindre grupper, har vi skapat lugn, trygghet, bättre förutsättningar för samspel och för varje individ att komma till uttryck. Detta har lett till att barnen i större utsträckning bjudit in varandra i lek och utvecklat sin kommunikation.

Vi har även arbetat främjande genom att anpassa lärmiljöer efter barnens behov och intressen, vilket ökat barnens lekro, minskat konflikter och stärkt gemenskapen inom grupperna. Samtidigt har vi byggt trygga relationer till både barn och vårdnadshavare, vilket har varit en viktig grund för barnens välbefinnande och utveckling.

Förebyggande
Verksamheten har organiserats så att pedagogerna varit närvarande och nära barnen under hela dagen, både i lek och rutinsituationer, för att tidigt kunna uppmärksamma och förebygga konflikter. Genom att dela upp oss i olika rum och miljöer, både inomhus och utomhus, skapades goda förutsättningar för att stödja barnens samspel och minska risken för kränkningar.
Ett viktigt förebyggande arbetssätt har varit att dela in barngrupperna i mindre grupper, särskilt i situationer där trängsel lätt uppstått, som i hallen eller vid övergångar. Detta minskade stress, långa väntetider och risken för konflikter mellan barnen.

Tydliga rutiner och en förutsägbar struktur bidrog till trygghet och lugn. Barnen visste vad som skulle hända, vilket har skapat stabilitet och mindre osäkerhet som annars kunnat leda till konflikter.

Pedagogerna har arbetat aktivt med att bygga trygga relationer och stärka barnens självkänsla genom att uppmärksamma deras styrkor och olikheter samt uppmuntrat barnen att hjälpa och lära av varandra. Detta har bidragit till ett mer inkluderande klimat där barnen visat större hänsyn och respekt.

Sammanfattningsvis var närvarande pedagoger, små grupper, tydlig struktur och fokus på relationer centrala delar i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet och goda sociala relationer i barngruppen.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

För att kartlägga vilka risker och hinder som finns i vår verksamhet för att diskriminering och kränkande behandling uppstår har vi pedagoger fört gemensamma diskussioner och reflektioner på enheten samt gjort en analys av föregående läsårs plan. Vi har gjort observationer i barngrupperna och fört samtal med barnen.

På Kvarnstenens förskola har vi identifierat följande risker och hinder:

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks.
Kränkande behandling En risk för kränkande behandling, oavsett vilken diskrimineringsgrund det gäller, anser vi är då barnen leker ensamma utan närvarande pedagoger samt vid situationer där många barn samlas samtidigt, till exempel i tamburen. I samspelssituationen kan en kränkning vara både en handling, gester och mimik eller genom ord. Ensamarbetande pedagoger ökar risken för möjligheten till att kränkningar uppstår. Vi har identifierat att det finns risker för diskriminering och kränkande behandling vid toalettbesök. De äldre barnen har toaletterna ute i korridoren där det också rör sig elever, lärare i skolan och vårdnadshavare. Även vid blöjbyten kan kränkningar uppstå då skötborden inte är avskilda från insyn och flera barn kan vara i rummet under tiden. Vi ser även att risk för kränkningar kan uppstå vid konflikter, oavsett om det är barn eller vuxna som är inblandade.	**Kränkande behandling** Vi arbetar främjande genom samtal med barnen där barnen får sätta sig in i och fundera kring situationer som kan uppstå och hur vi ska vara mot varandra. Genom samtal skapar vi förståelse för att alla är olika och att vi tycker, tänker och känner olika. När en konflikt sker stöttar vi barnen att lösa den och med de yngre sätter vi ord på vad som hänt och pratar om känslor. Vi pedagoger delar upp oss i våra lärmiljöer för att vara nära barnen i deras lek och samtal. Vi är lyhörda och närvarande pedagoger i barnens lek och genom vårt relationsskapande så har vi hög medvetenhet om vart konflikter lätt kan uppstå. Alla barn är alla pedagogers ansvar, barnen ska känna trygghet i att gå till alla pedagoger. Vi delar barngruppen i mindre grupper för att skapa ett mindre sammanhang för barnen. Vi försöker utnyttja alla ytor både ute- och inomhus. För att skapa en lugn känsla tänker vi pedagoger efter hur vi gör vid in- och utgång för att vi inte ska bli för många i hallarna och på toaletterna samtidigt. Vi arbetar kontinuerligt med att värna om barnens integritet. På avdelningarna där de yngre barnen är har barnen i större utsträckning möjlighet att få en bättre toalettsituation p.g.a. lokalerna. På de avdelningar som ligger i skolans lokaler försöker vi att vara en vuxen i närheten vid toalettbesök.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
Sexuella trakasserier Då barnen leker i undanskymda miljöer samt vid toalettbesök eller blöjbyten finns risk för sexuella trakasserier. Barnen kan känna sig utlämnade då det finns insyn vid fönster och dörröppningar. Barnen kan uttala negativa kommentarer, nedlåtande gester, beröring av något annat barns kropp som upplevs som kränkande.	**Sexuella trakasserier** Vi är närvarande och inlyssnande pedagoger. Vi är delaktiga och vägledande i samtal eller situationer tillsammans med barnen. Vår mening är att vi då kan motverka att sexuella trakasserier uppstår. Vi pedagoger delar medvetet upp oss i de olika lärmiljöerna som finns på förskolan. Vi värnar om barnens integritet vid blöjbyten och toalettbesök.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
Kön Risker för kränkande behandling kan uppstå då barnen hamnar i diskussioner kring vad de anser är pojkigt och flickigt. En risk kan vara att vi som pedagoger inte är könsneutrala i vårt bemötande.	**Kön** Vi arbetar utifrån att alla barn är unika individer oavsett kön. Alla material, miljöer och aktiviteter är för alla baserat på intresse och lust. Vi pedagoger är närvarande i barnens samtal och lek och tänker på hur vi uttrycker oss och agerar.
Könsöverskridande identitet eller uttryck Vid samtal barnen emellan, och i leksituationer där barnen leker utan pedagogers närvaro.	**Könsöverskridande identitet eller uttryck** Vi arbetar ständigt med att barnen inte ska begränsas utifrån könsnormer, utan får känna trygghet i att vara sig själva. Det är en pågående diskussion

En risk är att vi omedvetet kan kränka genom att prata om pojkar och flickor i stället för att använda barnens namn – till exempel att vi ropar ”kom nu tjejer” till tre flickor som leker i grupp på gården.	om hur vi förhåller oss tillsammans med barnen. Vi pedagoger behöver vara medvetna om hur vi uttrycker oss om barns könsidentitet, kring lek, material, pojkigt/flickigt i samtal och med vårt kroppsspråk. Vi behöver tänka kring vad vi erbjuder för material och hur de kan uppfattas.
Etnisk tillhörighet En risk som vi ser är om det inom barngruppen bildas grupperingar p.g.a. etnicitet eller att det bildas ett utanförskap. Missuppfattningar kan lätt uppstå både mellan barn-barn, barn-pedagog, pedagog-vårdnadshavare då språkliga missuppfattningar uppstår.	**Etnisk tillhörighet** På vårt första samtal med vårdnadshavare frågar vi om deras etniska och religiösa tillhörighet, för att få en förståelse och så att vi kan möta barnens tankar och frågor. Vid behov använder vi oss av tolk för att undvika missuppfattningar. Vi är nyfikna och genuint intresserade av alla barnens hemkulturer och får då intressanta diskussioner tillsammans med barnen. Det är av stor vikt att vi bemöter barnens tankar och frågor. Vi arbetar mot grupperingar p.g.a. etnicitet eller religion för att alla ska känna en tillhörighet i gruppen. Vi tänker på att den information som vi ger vårdnadshavare ska finnas tillgänglig på flera språk för att alla ska kunna ta del av den.
Religion eller annan trosuppfattning Precis som vid etnisk tillhörighet så ser vi en risk att det inom barngruppen kan bildas grupperingar och utanförskap p.g.a. religion eller trosuppfattning. Risk för att barn känner sig utanför eller utpekade kan uppstå vid religiösa	**Religion eller annan trosuppfattning** Vi behöver lära oss mer om de religioner vi möter och vi frågar vårdnadshavarna vid inskolningssamtal om vi behöver tänka på någonting särskilt utifrån barnets religion eller trosuppfattning. Vi informerar om våra traditioner och hur de går till.

högtider, specialkost, gymnastik, toalett/blöjbyte.	I barngruppen lyfter vi olikheter som en tillgång och pratar vi om att allas vardag ser olika ut och att det finns olika sätt att till exempel fira högtider eller göra vardagliga händelser.
Funktionsnedsättning En risk vid funktionsnedsättning kan vara att barnet inte kan delta i alla aktiviteter på samma sätt som de andra barnen. Vår utemiljö är i dagsläget inte anpassad för en fysisk funktionsnedsättning. När det gäller funktionsnedsättningar som inte syns kan det vara en risk att det blir för högt ljud eller för mycket synintryck då flera av våra avdelningar består av ett stort rum som delas in i olika lärmiljöer.	**Funktionsnedsättning** Vi anpassar vår verksamhet i den mån det går för att den ska passa alla barns olika förutsättningar så att alla kan delta i det som intresserar dem. Det gäller både miljö, aktiviteter och förhållningssätt. Vi pedagoger behöver ha en kunskap kring barngruppens olika behov och arbeta för att dela barngruppen i mindre grupper alternativt använda andra miljöer eller rum för att kunna skapa mindre sammanhang när det behövs.
Sexuell läggning Vid diskussioner och samtal om familjesituationer så kan en risk vara att vi pedagoger eller barnen agerar utifrån att normen är att en familj består av mamma, pappa och barn. Detta kan få till följd att barn upplever ett utanförskap. Risk för kränkning finns i barnens lek och samtal.	**Sexuell läggning** Vi pratar om att det är positivt att vi alla är olika. När barnen beskriver sina familjer, så blir det naturligt att prata om hur olika en familj kan se ut. Vi pedagoger behöver vara närvarande i samtal som uppstår barnen emellan. Vi behöver tänka på att använda ordet vårdnadshavare i samtal med vuxna för att ingen ska känna sig diskriminerad. Det är viktigt att vi har en öppen dialog med vårdnadshavarna, och är uppmärksamma på hur till exempel vårdnadshavare av samma kön blir titulerade av barnet.
Ålder En risk är att de yngsta barnen på förskolan har svårigheter med att göra sin röst och vilja hörd framförallt	**Ålder** Det är viktigt att vi anpassar våra miljöer utifrån den barngruppen som är i den. Vi lägger stort fokus på

utomhus. Vi ser att det kan leda till minskat inflytande hos barnen i vår utbildning.	tillgänglighet med material i barnens höjd. Det är viktigt att vi pedagoger är lyhörda på de uttryck som barnen visar både med mimik, gester och ord. Vi pratar med alla barnen om att alla deltar utifrån sina förutsättningar och hjälper till när det behövs. För att göra vår utemiljö mer tillgänglig och lugnare för de yngsta har vi valt att använda cyklar främst på baksidan. Vi pedagoger behöver vara behjälpliga för att skapa större tillgänglighet för de yngsta barnen i vår utemiljö.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Kvarnstenens förskola	**När påbörjas/genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**
I utformandet av våra lärmiljöer har vi diskrimineringsgrunderna i åtanke.	Ständigt pågående	Vi pedagoger ser till att miljöerna är tillgängliga för alla barn och att material och litteratur är genomtänkt utifrån diskrimineringsgrunderna.	Alla pedagoger
Vi arbetar med att skapa samtal och reflektion kring normer och värden i våra barngrupper.	Ständigt pågående	Vi planerar undervisning där barnen får mötas i samtal och reflektion med hjälp av olika material och litteratur.	Alla pedagoger
Relationsskapande förhållningssätt där vi är närvarande, lyhörda	Ständigt pågående	Vi är nära barnen i deras lek, både ute och inne.	Alla pedagoger

pedagoger med fokus på anknytningsperspektivet.		Vi bygger upp tillitsfulla relationer där barnen känner sig trygga och sedda. Vi pedagoger agerar som förebilder och bemöter alla på ett respektfullt sätt.	

Planerade förebyggande åtgärder på Kvarnstenens förskola	**När påbörjas/genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**
Vi ser en ökad risk för kränkning och diskriminering i undanskymda miljöer ute: så som tipitälten, förrådet och när våra barn står vid staketet vid skolan för att prata med skoleleverna. Inne: när barnen leker i olika rum vid ensamarbete.	Ständigt pågående. Lekobservation görs 2ggr/år med efterföljande diskussion på APT.	Vi delar upp oss i våra lärmiljöer både ute och inne för att finnas nära barnen i deras lek och samtal för att skapa trygghet. Lekobservation både ute och inne för att upptäcka var barnen leker, var de inte leker, var och när uppstår konflikter? Vi använder en observationsmall där vi antecknar. Observationen blir grund för samtal med barnen och i arbetslaget på APT där vi går igenom vad som upptäckts.	Alla pedagoger
Vid väntande, köbildning och när vi är många i samma miljö.	Ständigt pågående	Vi pedagoger finns nära barnen och vi arbetar för att skapa en struktur där vi är i mindre sammanhang.	Alla pedagoger

		Skapa attraktiva erbjudanden för att skapa fler mötesplatser.	

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevers delaktighet

I framtagandet av planen har vi tagit med oss barnens tankar, reflektioner och åsikter. Vi för en dialog tillsammans med barnen om hur man ska vara mot varandra både i planerade undervisningssituationer och i de situationer som uppstår under dagen. Vi utformar lärmiljöer där barnen ges möjlighet att mötas och samspela. Under året kommer vi att göra lekobservationer för att se hur barnen använder våra miljöer både ute och inne. Utifrån dessa observationer kommer vi att föra samtal med barnen samt i arbetslaget om vad vi har sett och hur vi pedagoger kan arbeta vidare för att skapa trygghet i våra olika miljöer.

4.2 Medarbetares delaktighet

Rektor ansvarar för att all personal på förskolan, inklusive kök, städ och vaktmästare tar del av planen och att deras åsikter vägs in vid utformningen av planen. Rektor och medarbetare informerar nyanställda om planen och hur vi på Kvarnstenens förskola arbetar systematiskt för att nå de främjande och förebyggande åtgärderna.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns tillgänglig på Mariestads kommuns hemsida. Vårdnadshavare informeras om planen och var man kan ta del av den vid inskolningssamtal, på utvecklingssamtal och på föräldrasamverkansmöten. Vårdnadshavares eventuella synpunkter vägs in vid utformandet av planen.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Om en konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling uppstår på Kvarnstenens förskola följer vi nedanstående rutiner.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/information av/om konflikt

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Ingrip om behövligt.	All personal
2.	Meddela barnens pedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	Pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	Pedagog

5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	**Åtgärd**
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten[1] utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera förskolans avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Informera förskolans avdelningschef.

5.6 När verksamheten[2] diskriminerar barn

Informera förskolans avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

[1],[2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.
[2],[2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet
När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:
- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering
Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande
Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande
Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering
Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling
Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:
- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier
Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier
Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer

kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund
Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.
Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)
AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken
Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention
Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling
Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:
- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen
Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden
Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling
Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten
Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter/Barn som far illa